

EN LA PROFUNDITAT DEL PAISATGE

Llegir el paisatge i formar-ne part. Potser aquesta seria la clau del nou poemari de Ramon Bosch que teniu a les mans. Amb un llenguatge metafòric i evocatiu, Bosch ens introdueix en un reialme, on les expectatives ens transformen en el mateix ritme evanescent, espais buits, fragments de silenci. Des del primer poema, la descripció d'un paratge esdevé clarament un estat d'ànim. El poema el recrea i fixa, s'hi avança. L'estrofa final no pot ser més aclaridora; "Ajaçat, / entre somnis / cap a casa, / més amunt". És tota una delaració de principis i podria funcionar com a pròleg, una manera d'entendre el fet poètic.

El recorregut em fa pensar en els 'spleens' de Baudelaire, però amb la ferida de la soledat impregnant cada vers. Som en un espai indefinit, sense marques que el puguin concretar.

Bosch ens parla de "la nuesa del cor", "de la porta enfosquida de la memòria"... En definitiva, del temps transformat en silenci. Tot plegat té un posat sinuós, d'una calidesa amb l'amenaça de la tragèdia, d'un dolor metafísic, lleu com un ocell mort a primera hora. TRAU DE LLUM és una parada i fonda en la trajectòria de Ramon Bosch.

Som en un territori proper al simbolisme i a l'expressionisme, però sense definició tòpica. Bosch es passeja a través dels poemes com feia Peter Handke en els seus llibres de viatges. El punt d'interrogació és el dubte metafísic, la radical negació de l'insomni, la figura retòrica que modela cada pas per on es mou del poema. Hi ha aquest dubte intangible, sens dubte vital: "Reps, / en solitud, / un silenci / anticipat / del silenci que / no / ha d'acabar / mai". En molt moments l'ombra de Mallarmé plana per sobre dels versos, en el mateix Celan, de la citació inicial. Tots dos es reproduïxen com influències vivificadores. El somni del poeta francès, l'ambició de desembocar en l'absolut i de viure entre línies, és en

aquest poemari ben present. L'enfonsament d'un món ontològic és també el final de la poesia realista. El paisatge i la casa concentren l'itinerari en la immensitat del món davant els interrogants de la veu, de la mateixa creativitat. Bosch utilitza la poesia com una caixa de ressonància. L'eco sobre l'abisme és la síntesi del silenci, protagonista i fil conductor de molts dels poemes. Els arbres, els ocells, les condicions climàtiques i les estacions de l'any mouen, així mateix, el moviment sinuós dels versos, d'una solemnitat el·líptica commovedora. No és una poesia per explicar perquè nega l'evident sinó per sentir-la. Tanmateix, hi ha un plànol que el poeta esmenta en espais concrets i les criatures lliures de la naturalesa.

La lectura del paisatge sempre... En alguns moments m'ha semblat trobar el Maldoror de Lautréamont, sense la desesperació suïcida. Bosch ens ofereix la proximitat íntima del guia, l'aquarel·la que traça i passa a la poesia en composicions tènues com si sorgissin d'un oboè. Aquesta lleugeresa és també la seva arma i la força. Com quan escriu: "Repasats dòcilment / en / silenci fúnebre / els passapunts de l'anar i els traus del retorn." Hi ha un tractament cesural, que accentua el contingut autònom de cada vers. El poeta dóna relleu a la intensitat temàtica de cadascun: "L'horitzó delineant l'asimetria dels rostolls". El símbol és tàcit, en alguns moments explícit. Som instal·lats en allò que els simbolistes van anomenar "la poètica de la correspondència", el temple de la naturalesa concebut com un bosc de símbols. No és, però, una meta per arribar a una mena de vocabulari simbòlic sinó que el poeta pinta la profunditat de l'espectacle: síntesi, paisatge i anhel. La quietud té una bellesa intemporal. Bosch no pretén ser hermètic. Mostra l'emoció latent d'una manera tan rotunda com fràgil. Us deixo amb aquestes pinzellades d'una lectura plaent. Us hi convido a compartir-la.

DAVID CASTILLO

Per a Benjamí, Carlos i Berta, fills incomparables.

Sepulta la flor i posa l'home damunt del sepulcre.

PAUL CELAN. *Contrallum*.

A peu, amb el fanalet llampegant al capvespre
pel camí entrefosc esclarint-se, enmig del bosc i les brolles
dels marges, al recer silent del retorn,
cap a la casa vella pairal.
Pel cor dels conreus, cap a la masia abaltint-se,
entre siluetes rodones de bales d'alfals,
dessota d'un cel blavós.

Damunt d'una terra amb vestigis de color de canyella,
davant dels capçals verds dels pins rojos.
Cap a casa, per entremig dels xiprers altívols,
pel paller i la quintana, dessota l'alzina i el roure,
arran de la figuera vincladissa,
cap a casa.
Davant dels corrals, la pleta i l'eixida.

Pel llindar de la porta, escales amunt.
Cap a casa.
A la cadira, davant de la taula parada
i a la cambra i al llit.

Ajaçat,
entre somnis
cap a casa,
més amunt.

Aquesta nuesa de cor;
aquest descarnament dolós,
aquest llit d'arribada
i no pas de partença.

Aquest deliri a l'últim de tot
en aquesta solitud impensada
i impensable.

Toques fons!

Dins teu
s'ha encès el blanc que renta
el color de dol xinès.

Clareja,
rere la porta enfosquida de la memòria
la cambra s'esclareix.

Onegen visions
que bransolegen.

Dins el plomall soterrat del coixí blanc,
ple d'àcars, encara ressonen paraules enterrades.

El món recomença, pausadament,
en el mirall de la imaginació.

Els pensaments enllumenen les
hores del dia anticipadament.

A fora el temps s'atura uns instants
encordonant tota la quintana,
a dintre la voluntat fimbria.

Casa enllà el sol engoleix la rosada
en una fumassola i els camps s'entelen.

Un dia més, ínclit!

Tot serà nou i vell alhora
com el sol que declina.